

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
ВШТІП Академія прикладних наук у Познані (Польща)
Університет менеджменту та підприємництва у Валбжиху (Польща)
Університет третього віку у Громадці (Польща)
Університет економіки у Бидгощі (Польща)
Економіко-гуманітарний університет у Варшаві (Польща)
Жешувський університет (Польща)
Поморська Академія в Слупську (Польща)
Познанський університет економіки та бізнесу (Польща)
Гартмут Дюбек Товариство економічного і структурного розвитку з обмеженою
відповідальністю (Німеччина)
Хмельницький національний університет
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»
ЗВО «Подільський державний університет»
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника
Державний біотехнологічний університет м. Харків
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Калуський політехнічний фаховий коледж

Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції
**«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне
забезпечення»**

Бережани – 2024

УДК 654.071
С 76

*Рекомендовано Вченою радою ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
(Протокол № 3 від 31.10. 2024 року)*

Рецензенти:

*І. Ф. Баланюк, доктор економічних наук, професор
М. В. Диха, доктор економічних наук, професор
А. Д. Чикуркова, доктор економічних наук, професор*

Редакційна колегія:

*к.е.н., доцентка М. С. Пономарьова (голова); д.е.н., професорка Д. І. Шеленко (замісник);
dr. n. sp. Grzegorz Konieczny; dr. n. e. Paulina Kolisnichenko, д.е.н., професорка Л. С. Сас.,
член-кореспондент, д.е.н., професор Шпикуляк О. Г., к.е.н., доцентка Т. О. Гуренко;
к.е.н. М. Р. Куляк, к.т.н., доцентка Р. М. Лещій*

Відповідальна за випуск:

докторка економічних наук, професорка С. М. Судомир

«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». Запоріжжя: ФО-П Однорог Т.В., 2024. С. 289.

ISBN 978-617-7823-77-2

Проведення конференції зареєстровано в ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»: Посвідчення № 529 від 27.09.2024 р.

У збірнику вміщено матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції **«Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення»** ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», що відбулася 23 жовтня 2024 року у ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут».

Збірник охоплює основні напрями інженерно-економічних наук.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів закладів вищої освіти.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, галузевої термінології, імен власних та інших відомостей.

@ ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»

РОЗДІЛ 16. ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (АГРАРНЕ ВИРОБНИЦТВО, ПЕРЕРОБНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ)

Станіслав АБРАГАМОВИЧ,

здобувач другого (магістерського) рівня спеціальності 015 Професійна освіта
Державний біотехнологічний університет

Валерія ВОРОНІНА

здобувач першого (бакалаврського) рівня спеціальності 015 Професійна освіта
Державний біотехнологічний університет
м. Харків, Україна

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

У сучасних умовах глобальних соціальних змін і підвищення вимог до професії педагога, емоційний інтелект (ЕІ) стає важливою складовою професійної компетентності майбутніх педагогів. Дослідження показують, що високий рівень ЕІ сприяє ефективній педагогічній діяльності, дозволяє уникати емоційного вигорання, забезпечує адаптивність до нових навчальних методик і покращує якість навчання[1,2,5]. Саме тому інтеграція навичок емоційного інтелекту в систему підготовки майбутніх педагогів стає необхідною умовою їх професійної успішності. Емоційний інтелект містить п'ять основних компонентів:

Самосвідомість – здатність розпізнавати власні емоції і розуміти їхній вплив на поведінку та прийняття рішень. Педагог з високим рівнем самосвідомості легше керує своїми емоціями та впливає на атмосферу у класі.

Саморегуляція – здатність контролювати емоційні реакції, що допомагає педагогам підтримувати стабільність та уникати конфліктних ситуацій.

Мотивація – внутрішня мотивація досягати поставлених цілей та покращувати свою діяльність. Високий рівень мотивації забезпечує педагогам стійкість та продуктивність[3,6].

Емпатія – вміння розуміти емоції інших людей, що допомагає у підтримці конструктивних відносин з учнями, батьками та колегами.

Соціальні навички – здатність до ефективної взаємодії та побудови довірчих відносин, що є основою для підтримки позитивного навчального середовища.

У професійній освіті майбутніх педагогів розробка спеціальних програм розвитку ЕІ є необхідною умовою формування стійких професійних компетенцій. Серед найефективніших методів можна виділити:

Інтерактивні навчальні методи: тренінги з розвитку емоційної стійкості та управління стресом, рольові ігри та моделювання конфліктних ситуацій [4].

Рефлексія та емоційний щоденник: ведення щоденників рефлексії допомагає студентам аналізувати власні емоційні реакції, розуміти їх причини та розробляти стратегії регуляції.

Практики емпатії: включення у навчальну програму спеціальних завдань, спрямованих на розвиток емпатії та навичок розуміння емоцій інших людей, що є важливими для роботи з учнями. Дослідження свідчать, що емоційний інтелект відіграє ключову роль у професійному становленні педагогів. Він позитивно впливає на рівень задоволення професійною діяльністю, дозволяє уникати емоційного вигорання, знижує рівень тривожності та сприяє підвищенню мотивації до розвитку. Крім того, високий рівень ЕІ підвищує здатність педагогів адаптуватися до різних навчальних ситуацій, що є основою для побудови конструктивних стосунків з учнями та колегами [2]. Розвиток емоційного інтелекту у майбутніх педагогів професійної освіти є ключовим фактором їх професійної успішності та психоемоційної стійкості. Високий рівень емоційного інтелекту сприяє формуванню ефективної комунікації з учнями, управлінню конфліктними ситуаціями, знижує ризик емоційного вигорання та підвищує адаптивність до нових викликів. Це особливо важливо в умовах сучасної освіти, де від педагогів вимагається не лише передача знань, але й розвиток особистісних якостей учнів [5-7]. Подальший розвиток освітніх програм, які включають елементи розвитку емоційного інтелекту, дозволить майбутнім педагогам отримати необхідні навички для якісного виконання своїх обов'язків. Інтеграція тренінгів, рефлексії та практик емпатії у навчальний процес може суттєво підвищити ефективність педагогічної діяльності, покращити емоційне благополуччя викладачів і сприяти формуванню позитивного середовища у навчальних закладах.

Список використаної літератури:

1. Големан Д. Емоційний інтелект: чому він може мати більше значення, ніж IQ / Д. Големан. – Нью-Йорк: Bantam Books, 1995. – 352 с.
2. Майер Дж. Д., Саловей П. Що таке емоційний інтелект? У емоційному розвитку та емоційному інтелекті: освітні наслідки / Дж. Д. Майер, П. Саловей. – Нью-Йорк: Basic Books, 1997. – С. 3–31.
3. Бар-Он Р. Модель емоційно-соціального інтелекту (ЕСІ) / Р. Бар-Он // *Psicothema*. – 2006. – №18. – С. 13–25.
4. Брекетт М. А., Ріверс С. Е. Трансформація життя студентів завдяки соціальному та емоційному навчанню / М. А. Брекетт, С. Е. Ріверс // *Міжнародний журнал емоційної освіти*. – 2014. – Т. 6, №2. – С. 61–72.
5. Емоційний інтелект [Електронний ресурс] : метод. вказівки до вивч. дисципліни для здобувачів перш. (бакалавр.) рівня вищ. освіти ден. та заоч. форми навчання спец. 015 Професійна освіта (аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) / Держ. біотехнол. ун-т ; авт.-уклад.: В. Є. Новікова, М. С. Пономарьова, С. А. Золотарьова. - Харків : [б. в.], 2024. – 32
6. Пономарьова М.С. Місце мотиваційного навчання в освітньому просторі [Текст] / М. С. Пономарьова, О. Ф. Євсюков, А. О. Засядьков // *Вісник науки та освіти*. Серія: Педагогіка. - 2023. - № 11 (17). - С. 1030-1044. - DOI [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11\(17\)-1030-1044](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-11(17)-1030-1044).

7. Пономарьова, М.С. Використання професійно-освітніх компонентів та Soft-skills у сучасних моделях педагогічному менеджменту [Текст] / М. С. Пономарьова, С. А. Золотарьова, О. Ф. Євсюков // Вісник науки та освіти. - 2023. - № 12 (18). - DOI <https://doi.org/10.52058/2786-6165>.

Оксана БОРЮШКІНА,
канд. соц.наук, доцентка
Державний біотехнологічний університет
Олександр ЧЕРЕМНОВ
здобувач спеціальності 015 Професійна освіта
Державний біотехнологічний університет
м. Харків, Україна

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В РОЗВИТКУ «SOFT SKILLS» У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Проблема впровадження інноваційних технологій навчання у закладах вищої освіти постала в новому вимірі в сучасній науковій літературі з початку пандемії COVID-19. У період пандемічних обмежень статус інноваційних технологій навчання набув зовсім інших вимірів, оскільки навчальний процес міг забезпечуватися лише завдяки технологіям. Такі освітні реалії зумовили справжній бум на наукові розвідки, присвячені інноваційним технологіям навчання у вищій школі [1] У сучасній освіті значну увагу приділяють розвитку «soft skills» або м'яких навичок, які необхідні для успішної професійної та особистої реалізації. «Soft skills» охоплюють такі якості, як комунікація, критичне мислення, лідерство, командна робота та адаптивність, які стають ключовими для конкурентоздатності майбутніх фахівців на ринку праці (Губарева, 2017). Інноваційні технології навчання відіграють важливу роль у розвитку цих навичок, сприяючи активному залученню студентів до процесу навчання [4]. Критичне мислення-це активний та інтерактивний когнітивний процес, який відбувається одночасно на багатьох рівнях. Суб'єкт пізнання повинен набути досвід у пошуку, відкриття, обробки та створення власних ідей. Набуті навички не тільки гарантують мисленнєву діяльність при роботі з інформацією в процесі навчання, а й створюють основу для подальшого застосування методологічної структури критичного мислення при вирішенні життєвих ситуацій, завдань і кроків самореалізації. Впровадження методик розвитку критичного мислення показало хороші результати, яку варіантах використання методу різних сферах навчання [8]. Однією з основних інноваційних технологій є використання інтерактивних методів, які стимулюють участь студентів у навчальному процесі [3]. Такі методи, як кейс-метод, рольові ігри та мозковий штурм, дозволяють студентам застосовувати отримані знання на практиці, розвивати навички співпраці та критичного мислення. Зокрема, кейс-метод сприяє аналізу ситуацій, пошуку рішень і розвиває лідерські якості. Сучасні цифрові платформи, такі як Zoom, Google